

Dosarul nr. 2ra-1448/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud: S. Clima)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Anton, I. Țurcan, V. Cotorobai)

Î N C H E I E R E

04 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecător
judecătorii

Ion Druță
Tatiana Vieru
Nina Vascan

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursurilor declarate de către Gheorghe Potereanu, reprezentat de către avocatul Vasile Pruteanu, și Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Potereanu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală,

împotriva deciziei din 14 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău prin care s-au respins apelurile declarate de către Gheorghe Potereanu și Ministerul Justiției, și s-a menținut hotărârea din 30 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă :

La data de 20 iulie 2018 Gheorghe Potereanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 17 aprilie 2018 de către organul de urmărire penală al Inspectoratului de Poliție sect. Botanica al DP mun. Chișinău, în persoana OUP Sergiu Melnic a fost pornită urmărirea penală în cauza penală nr. 2018420471, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod Penal, iar la 07 mai 2018, de către același organ a fost pornită urmărirea penală în cauza penală nr. 2018420562, conform elementelor infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (1) Cod Penal, cauze penale care au fost conexe prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Botanica, din 08 mai 2018, fiindu-i atribuit nr. 2018420471.

A mai remarcat reclamantul că în cadrul urmăririi penale, la data de 06 mai 2018 a fost reținut în ordinea art. 166 Cod de procedură penală, indicându-se că acesta acționând în complicitate cu alte persoane, din intenții huliganice, au aplicat lui

Serghei Prilepcă mai multe lovituri cu pumnii și picioarele, precum și cu un obiect dur asemănător cu o bătă peste diferite părți ale corpului, încălcând astfel grosolan ordinea publică, exprimată prin lipsa de respect față de societate și acțiuni, care prin conținutul lor se deosebesc printr-o obrăznicie deosebită.

A subliniat reclamantul că la 07 mai 2018 a fost recunoscut în calitate de bănuțit, ia la 08 mai 2018 i s-a înaintat învinuirea, fiindu-i încriminată comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 151 alin. (2) și art. 287 alin. (3) Cod Penal.

În continuare, reclamantul a notat că prin încheierea judecătorului de instrucție din 08 mai 2018 a fost respins demersul procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Botanica, Carolina Lupașcu cu privire la aplicarea în privința sa a măsurii preventive arestul preventiv, pe motiv de lipsă de temeinicie, cu eliberarea imediată din sala de judecată.

În același sens, reclamantul a subliniat că la 16 mai procurorul sus vizat a retras de la Curtea de Apel Chișinău recursul depus împotriva încheierii judecătorului de instrucție din 08 mai 2018.

Totodată, reclamantul a relatat că la 03 iulie 2018 de organul de urmărire penală al IP Botanica a DP mun. Chișinău, fiind bănuțit de comiterea infracțiunilor sus descrise, a fost reținut cet. Vadim Gangan, iar la 05 iulie 2018 Procuratura mun. Chișinău, oficiul Botanica a emis în privința ultimului ordonanța de punere sub învinuire în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 151 alin. (2) lit. d) și art. 287 alin. (3) Cod penal.

În continuare, organul de urmărire penală a acumulat probe suficiente care demonstau că anume Vadim Gangan și Dumitru Buțanu au comis infracțiunile incriminate anterior reclamantului Gheorghe Potereanu. De asemenea, organul de urmărire penală a stabilit că Gheorghe Potereanu nu are careva tangențe cu infracțiunile numite și urmează a fi scos de sub urmărire penală. Astfel, prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Botanica din 05 iulie 2018 reclamantul Gheorghe Potereanu a fost scos de sub urmărire penală, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de el.

În aceeași ordine de idei reclamantul a remarcat că în perioada 06 mai 2018 – 05 iulie 2018, ca urmare a acțiunilor abuzive și nefondate ale organelor de resort în privința lui au fost aplicate măsuri de constrângere în lipsa unor temeieri și probe, cum ar fi reținerea, recunoașterea în calitate de bănuțit și învinuit în comiterea unor infracțiuni grave, efectuarea unei cercetări în locuința părinților săi, care în realitate a fost o acțiune de percheziție, înaintarea unui demers judecătorului de instrucție pentru aplicarea măsurii preventive privative de libertate, înaintarea recursului la Curtea de Apel Chișinău. În consecință, reclamantul a suportat daune morale considerabile, prin care i-a fost afectată sănătatea psihică, manifestată prin stres nervos, insomnie, tremur, tahicardie, depresie, simptome de spaimă, fapt confirmat prin acte medicale, impact negativ asupra relațiilor cu prietenii, vecinii și rudele.

La fel, reclamantul a relatat că datorită acțiunilor organului de urmărire penală întreprinse în privința sa, a pierdut încrederea în obiectivitatea organelor statului, care l-au învinuit absolut nefondat de comiterea unor infracțiuni din categoria celor grave, fără a îndeplini obligațiunile impuse de lege și fără a-și da interesul pentru a stabili adevărul și circumstanțele cazului.

Reclamantul a solicitat încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul său prejudiciul material în sumă de 10000 lei, prejudiciul moral în mărime de 200000 lei, precum și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 30 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Potereanu, s-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul lui Gheorghe Potereanu suma de 1000 lei cu titlu de prejudiciu moral, 10000 lei cu titlu de prejudiciu material, și 1000 lei, cheltuieli de asistență juridică, în rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

În susținerea soluției sale, prima instanță a reliefat că cerințele reclamantului cad sub incidența prevederilor Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, o dată ce după ce a fost bănuit, pus sub învinuire de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 151 alin. (2) lit. d), art. 287 alin. (3) Cod penal, reținut, reclamantul a fost scos de sub urmărire penală, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de respectivul, doar că suma pretinsă de reclamant constituie una exagerată.

Totodată, prima instanță a considerat întemeiată pretenția cu privire la repararea prejudiciului material, constituit din cheltuielile de asistență juridică în sumă de 10000 lei, fapt confirmat prin bonul de plată din 07 mai 2018.

În ce privește, cheltuielile de judecată suportate pe marginea cauzei civile date, prima instanță, reieșind din faptul că a avut loc o singură ședință de judecată, cauza este simplă și nu necesită cunoștințe speciale, a considerat că cheltuielile pentru asistența juridică rezonabile, necesare și reale, constituie suma de 1000 lei.

Prin decizia din 14 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-au respins apelurile declarate de către Gheorghe Potereanu și Ministerul Justiției, și s-a menținut hotărârea din 30 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

Instanța de apel în susținerea soluției sale, a reținut că aflarea reclamantului sub incidența procedurilor penale cu statut de bănuit și învinuit, cu privarea de libertate, chiar și pentru perioadă de aproximativ 3 zile, efectuarea cercetării domiciliului ultimului, statutul social al lui Gheorghe Potereanu, care până la acel moment nu a fost supus procedurilor penale, obligă implicit răspunderea statului pentru lezarea drepturilor și libertăților fundamentale ale acestuia.

În același sens, instanța de apel a remarcat că argumentele Ministerului Justiției privind lipsa unor încălcări din partea autorităților statului contravin stării reale de fapt constatate de instanță și reglementate de normele de drept material aplicabile, iar, scoaterea persoanei de sub urmărire penală pe motive de reabilitare, nu constituie un remediu efectiv.

La fel, instanța de apel a stabilit că quantumul compensației prejudiciului moral cauzat reclamantului este într-un raport proporțional gradului în care reputația acestuia a fost lezată și gradului de vinovăție al autorului prejudiciului, cât și măsura în care această compensare va aduce satisfacție victimei, fiind luat ca reper perioada reținerii, perioada și intensitatea altor restricții și atentări la drepturile și libertățile fundamentale, cum și înseși perioada menținerii acestuia sub urmărirea penală.

Totodată, instanța de apel a subliniat că în cadrul procesului penal reclamantul a avut de suportat cheltuieli pentru asistența juridică prestată de avocat, cheltuieli pe care li-a probat integral.

La 22 mai 2019 Gheorghe Potereanu, reprezentat de către avocatul Vasile Pruteanu, a declarat recurs împotriva deciziei din 14 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului recurentul a invocat că instanțele de judecată au încălcat

și aplicat eronat normele de drept material, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

La fel, recurentul a subliniat că despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă reputației, având în vedere totodată, gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora, astfel, că aprecierea dată de instanțe cuantumului prejudiciului moral este una iluzorie, fără o motivare suficientă a concluziei în această privință.

A mai adăugat recurentul că acordarea sumei de 1000 lei, cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică, este de fapt o încălcare și aplicare eronată a legii materiale.

În acest context, recurentul a solicitat casarea deciziei din 14 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 30 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în partea mărimii prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

La 10 iulie 2019 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 14 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului recurentul a indicat că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite, or, la materialele cauzei nu există nici un act emis de către judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată prin care acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată ar fi fost declarate ilegale. La caz, reclamantul nu a avut statut de condamnat, nu au fost aplicate în privința sa măsuri de constrângere, iar perioada de învinuire a durat o singură zi, de la 07 mai 2018 până la 08 mai 2018.

În ce privește prejudiciul moral, recurentul a notat că acesta urmează a fi privit ca o compensare și nicidecum ca obținerea unor foloase necuvenite, iar, cu referire la prejudiciul material, reclamantul nu a prezentat decât bonul de plată a serviciilor de asistență juridică, astfel că instanța de apel nu și-a motivat concluziile sale privind admiterea unor probe.

În acest sens, recurentul a solicitat casarea deciziei din 14 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 30 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, cu adoptarea unei noi hotărâri prin care acțiunea lui Gheorghe Potereanu să fie respinsă ca neîntemeiată.

Prin referința depusă la 08 august 2019 Procuratura Generală a Republicii Moldova a indicat că recursul depus de Ministerul Justiției împotriva deciziei instanței de apel urmează a fi admis.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 14 martie 2019, fiind expedită participanților la proces, însă la materialele dosarului lipsește careva probe care ar indica la recepționarea de către recurenți a deciziei instanței de apel.

Astfel, luând în considerare cele menționate, se apreciază că cererile de recurs depuse de către Gheorghe Potereanu, reprezentat de către avocatul Vasile Pruteanu, și Ministerul Justiției al Republicii Moldova au fost declarate în termenul legal de 2 luni, prevăzut de art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Examinând temeiurile recursurilor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova

consideră că recursurile sunt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) al articolului menționat, prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că au fost aplicate eronat normele de drept material sau procedural, iar alin. (4) prevede că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3), (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de către Gheorghe Potereanu, reprezentat de către avocatul Vasile Pruteanu, și Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă, or recurenții nu au invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei contestate, ci au formulat critici ce se axează asupra fondului cauzei.

Prin urmare, argumentele recursurilor nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a actului judecătoresc recurat.

Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În acest context, completul reține că dreptul unei persoane de acces liber la justiție poate fi limitat, inclusiv prin instituirea procedurii de examinare a admisibilității recursului, or prin însăși natura lor, condițiile pentru examinarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile

stabilite pentru o cale de atac ordinară. Asemenea rigori urmăresc scopul de aplicare și interpretare unitară a legislației și îndeplinesc funcțiile de administrare eficientă a justiției, fiind în deplină concordanță cu art. 6 din CEDO (*hotărârea Trevisanato contra Italiei din 15 septembrie 2016*).

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Gheorghe Potereanu, reprezentat de către avocatul Vasile Pruteanu, și Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 269-270, 433 lit. a), 440 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursurile declarate de către Gheorghe Potereanu, reprezentat de către avocatul Vasile Pruteanu, și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător

Ion Druță

judecătorii

Tatiana Vieru

Nina Vascan